

Sygn. akt III AUa 1592/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lutego 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G.

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maciej Piankowski
Sędziowie:	SSA Jerzy Andrzejewski (spr.) SSA Lucyna Ramlo
Protokolant:	sekr.sądowy Agnieszka Makowska

po rozpoznaniu w dniu 9 lutego 2016 r. w Gdańsku

sprawy Z. Ś.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Z. Ś.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 czerwca 2015 r.,
sygn. akt VII U 735/15

oddala apelację.

SSA Lucyna Ramlo SSA Maciej Piankowski SSA Jerzy Andrzejewski

Sygn. akt. III AUa 1592/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 lutego 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił wnioskodawcy Z. Ś. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z uwagi na fakt, że ubezpieczony nie legitymował się na dzień 01 stycznia 1999r. wymaganym przez prawo 25-letnim ogólnym stażem ubezpieczeniowym.

Odwołanie od powyższej decyzji wywiódł ubezpieczony zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 106 ust. 1 w zw. z art. 108 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obronnym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz naruszenie przepis prawa materialnego tj. art. 108 ust. 1 w zw. z ust. 3 ustawy o obowiązku obrony PRL. Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji oraz przyznanie skarżącemu prawa do

emerytury od dnia (...). oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację zaprezentowaną w treści zaskarżonej decyzji. ZUS ponadto nadmienił, że do ogólnego stażu pracy skarżącego nie zaliczono ubezpieczonemu okresu od dnia 10 października 1978r. do dnia 06 listopada 1978r. – tj. okresu przypadającego po zakończeniu odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej do czasu powrotu do pracy – z uwagi na fakt, że powyższy okres nie został uregulowany zarówno art. 6 jak i art. 7 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W piśmie procesowym z dnia 12 maja 2015r. skarżący wniósł o zaliczenie do ogólnego stażu pracy także okresu od 08 maja 1997r. do 08 grudnia 1997r., w trakcie, którego wnioskodawca był kierowany do pracy za granicą za pośrednictwem (...) Agencji (...).

Wyrokiem z dnia 24 czerwca 2015 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie o sygn. akt VII U 735/15 oddalił odwołanie ubezpieczonego K. Ś.. Sąd oparł rozstrzygnięcie o poniższe ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne:

Ubezpieczony Z. Ś., urodzony w dniu (...), w dniu 27 stycznia 2015r. złożył w organie rentowym wniosek o emeryturę. Wnioskodawca nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego, a wymagany prawem wiek 60 lat ukończył w dniu (...). Na dzień 01 stycznia 1991r. skarżący udokumentował: 18 lat, 4 miesiące i 9 dni stażu pracy w szczególnych warunkach oraz 24 lata 11 miesięcy i 15 dni okresów składkowych i nieskładkowych. W okresie od dnia 16 lipca 1973r. do dnia 27 października 1976r. ubezpieczony świadczył pracę w Stoczni (...) S.A. w G. zajmując stanowisko montera maszyn i urządzeń okrętowych, na którym wykonywał pracę w warunkach szczególnych, o jakiej mowa w wykazie A dział III poz. 90 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W okresie od 28 października 1976r. do 09 października 1978r. wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową. Po jej skarżący został ponownie przyjęty w zatrudniającym go uprzednio zakładzie pracy z dniem 07 listopada 1978r. na stanowisku montera urządzeń i układów hydrauliczno – pneumatycznych, na którym wykonywał pracę w warunkach szczególnych, o jakiej mowa w wykazie A dział III poz. 90 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W dniu 23 grudnia 1993r. pracodawca - Stocznia (...) S.A., wystawiła skarżącemu świadectwo pracy wskazując, że w okresie od 01 września 1970r. do 16 grudnia 1993r. ubezpieczony był zatrudniony w Stoczni (...) S.A. w wymiarze pełnego etatu. Okres odbywania przez ubezpieczonego zasadniczej służby wojskowej został uwzględniony przez organ rentowy do ogólnego stażu ubezpieczeniowego. Za okres zatrudnienia w Stoczni (...) S.A. w G. pracodawca w dniu 09 stycznia 2015r. wystawił ubezpieczonemu także świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, obejmujące m.in. wskazane wyżej okresy zatrudnienia. W kolejnym okresie ubezpieczony świadczył pracę za granicą, gdzie został skierowany przez (...) Ltd., na okres trwania kontraktu tj. od 08 maja 1997r. do 08 grudnia 1997r. Pierwsza z umów została zawarta między skarżącym a (...) Ltd., w dniu 07 maja 1997r. na okres do 7 miesięcy. Następnie wnioskodawca przedłużył okres trwania kontraktu łącznie świadcząc prace przez okres 14 miesięcy. Za okres od 07 maja 1997r. do 31 grudnia 1998r. nie zostały opłacone za wnioskodawcę składki na ubezpieczenia społeczne w organie rentowym.

W tych okolicznościach Sąd I instancji uznał, że decyzja organu rentowego jest zgodna prawem i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wydanego dnia 24.06.2015r. w sprawie prowadzonej pod sygn. akt VII U 735/15, wywiódł ubezpieczony K. Ś. zaskarżając orzeczenie Sądu I instancji w całości, zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 106 ust. 1 w zw. z art. 108 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, póź. 220) w postaci ich nieuzasadnionego niezastosowania, a co za tym idzie błędnego uznania, że nie był to okres składkowy, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1) ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2013r., póź. 1440, ze zm.) i niezastosowania tego przepisu,

2. naruszenie przepisu prawa procesowego, tj. art. 328 § 2 k.p.c., w postaci nieprawidłowego zastosowania tego przepisu i nie podania w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku powodów, dla których nie zastosowano ww. przepisów ustawy o obowiązku obrony PRL, w sytuacji, w której ubezpieczony na treści tych przepisów oparł swoje roszczenie o uchylenie decyzji organu rentowego,

3. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 3 k.p.c., w postaci ich nieprawidłowego zastosowania, prowadzącego do nieuzasadnionego nieuznania za wiarygodne zeznań ubezpiezonego w zakresie, w jakim wskazał on, że zgłosił się do zakładu pracy w celu podjęcia dalszego zatrudnienia na kilkanaście dni wcześniej niż jego dalsze zatrudnienie się rozpoczęło,

4. błędne ustalenie stanu faktycznego sprawy, w zakresie ustalenia, że dzień zgłoszenia przez ubezpiezonego powrotu do pracy w celu podjęcia dalszego zatrudnienia, był jednocześnie dniem rozpoczęcia dalszego zatrudnienia,

Powyższe naruszenie przepisów prawa materialnego - zarzut ad 1), naruszenia przepisów prawa procesowego -zarzut ad 2) i ad 3) oraz błędne ustalenie stanu faktycznego sprawy- zarzut ad 4), doprowadziły w ocenie ubezpiezonego do:

5. naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 184 ust. 1 pkt. 2 w zw. art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach w zw. z § 4 ust. 1 pkt. 1 i 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r. Nr 8, póź. 43, ze zm.) w postaci ich nieprawidłowej wykładni, prowadzącej do uznania, iż ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do emerytury, podczas gdy prawidłowa wykładnia tych przepisów prowadzi do wniosku, że ubezpieczonemu prawo takie przysługuje.

Mając powyższe na uwadze, apelujący wnosił o:

1. dopuszczenie i przeprowadzenie na rozprawie apelacyjnej dowodu z zeznań świadka K. W. (zam. ul. (...), (...)-(...) G.) na okoliczność ustalenia rzeczywistego dnia zgłoszenia przez ubezpiezonego swojego powrotu do pracy w celu podjęcia dalszego zatrudnienia w Stoczni (...) S.A. w G. (obecnie (...) S.A. w G.), z uwzględnieniem ustalenia przyczyn różnicy pomiędzy dniem zgłoszenia powrotu do pracy w celu podjęcia dalszego zatrudnienia a dniem rozpoczęcia dalszego zatrudnienia,

2. uwzględnienie apelacji i zmianę zaskarżonego wyroku poprzez przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury począwszy od dnia 03.01.2015r., oraz

3. zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpiezonego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając stanowisko w apelacji ubezpieczony stwierdził, iż najistotniejszym jest zarzut naruszenia przepisów art. 106 ust. 1 w zw. z art. 108 ust. 3 ustawy o obowiązku obrony PRL, w postaci ich nieuzasadnionego niezastosowania, które doprowadziło do błędnego ustalenia i w konsekwencji niezastosowania art. 6 ust. 1 pkt 1) ustawy o emeryturach. W apelacji wskazywano, że skoro ubezpieczony zgłosił się do zakładu pracy w celu podjęcia dalszego zatrudnienia w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z służby, jego stosunek pracy nie został rozwiązany, a zatem trwał przez cały ten okres, będąc zarazem okresem ubezpieczenia, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1) ustawy o emeryturach. W ocenie ubezpiezonego, jeżeli pracownik, w terminie 30 dni od dnia zakończenia służby wojskowej, zgłosił się do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia, jego stosunek pracy uznaje się za ciągły. Dopiero brak zgłoszenia do zakładu pracy powoduje rozwiązanie stosunku pracy. Ergo, jeżeli pracownik powrócił do zakładu w przepisany

terminie, jego stosunek pracy trwa nadal, tak jakby cały czas (w okresie służby wojskowej oraz w okresie przejściowym) pracował. Wszelka inna wykładnia ww. przepisów jest w istocie wykładnią contra legem, a zatem prawidłowe zastosowanie przepisów art. 106 ust. 1 w zw. z art. 108 ust. 3 ustawy o obowiązku obrony PRL, w odniesieniu do art. 6 ust. 1 pkt 1) ustawy o emeryturach, doprowadziłoby do wniosku, że cały ten okres przejściowy należy uznać za okres ubezpieczenia, a co za tym idzie okres składkowy wliczany do sumarycznego stażu pracy ubezpieczonego. Ubezpieczony wskazał na naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 3 k.p.c., w postaci ich nieprawidłowego zastosowania, prowadzącego do nieuzasadnionego nieuznania za wiarygodne jego zeznań w zakresie, w jakim wskazał on, że zgłosił się do zakładu pracy w celu podjęcia dalszego zatrudnienia na kilkanaście dni wcześniej niż jego dalsze zatrudnienie się rozpoczęło, podczas gdy zeznania te uznaje za wiarygodne, bowiem ponowne przyjęcie i dopuszczenie do pracy wymagało ze strony pracodawcy (i pracowników pracodawcy) podjęcia określonych czynności, na które potrzebne było, co najmniej kilkanaście dni. Jak wskazywano w piśmie procesowym z dnia 12.05.2015r. oraz jak zeznał ubezpieczony na rozprawie w dniu 17.06.2015r., koniecznym było przydzielenie go do odpowiedniej brygady i wyznaczenie zadań, na co potrzebnych było kilka-kilkanaście dni (miał zostać członkiem nowo tworzonej brygady hydraulicznej, która nie istniała w dniu zgłoszenia powrotu do pracy). Tym bardziej, że ubezpieczony zakończył odbywanie zasadniczej służby wojskowej przed czasem, tj. przed upływem 2 lat, a zatem nie był jeszcze spodziewany w zakładzie pracy. Jego powrót do pracy nie był oczekiwany również, dlatego, że wielu pracowników Stoczni (...) S.A. w G. nie wracało z odbywanej zasadniczej służby wojskowej do poprzedniego zakładu pracy. Zawniosowany świadek K. W. - brygadzysta ubezpieczonego – miał potwierdzić te okoliczności, tym bardziej uwiarygadniając prawdziwość zeznań ubezpieczonego. W ocenie apelującego błędne ustalenie stanu faktycznego sprawy, sprowadza się do nieprawidłowego ustalenia, że dzień zgłoszenia przez ubezpieczonego powrotu do pracy w celu podjęcia dalszego zatrudnienia, był jednocześnie dniem rozpoczęcia dalszego zatrudnienia, podczas gdy prawidłowym, zgodnym z zeznaniami ubezpieczonego oraz z doświadczeniem życiowym byłoby ustalenie, że ubezpieczony musiał zgłosić swój powrót do pracy wcześniej tak, aby ponowne przyjęcie i dopuszczenie do pracy było możliwe i ekonomicznie uzasadnione. Zarzut ten ściśle wiąże się z zarzutem ad 3), albowiem to naruszenie ww. przepisów prawa procesowego - uznanie za niewiarygodne zeznań ubezpieczonego - doprowadziło do błędnych ustaleń w zakresie stanu faktycznego sprawy. Niemniej jednak ubezpieczony, dla odtworzenia prawidłowego stanu faktycznego sprawy, poza dowodem z przesłuchania go w charakterze strony oraz odwołaniem do doświadczenia życiowego i zasad prawidłowego rozumowania, wnioskuje również świadka, którego wcześniej powołać nie mógł, o czym szczegółowo mowa niżej.

Wszystkie powyższe naruszenia wspólnie doprowadziły do ostatecznego naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 184 ust. 1 pkt. 2 w zw. z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach w zw. z § 4 ust. 1 pkt. 1 i 3 rozporządzenia, w postaci ich nieprawidłowej wykładni, prowadzącej do uznania, iż ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do emerytury, podczas gdy prawidłowa wykładnia tych przepisów prowadzi do wniosku, że ubezpieczonemu prawo takie przysługuje.

Za okres ubezpieczenia w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1) ustawy o emeryturach, należy w ocenie apelującego uznać cały okres pomiędzy zakończeniem odbywania zasadniczej służby wojskowej, a okresem rozpoczęcia dalszego zatrudnienia. Co najmniej zaś za taki okres składkowy należy uznać okres od dnia zgłoszenia się ubezpieczonego do zakładu pracy w celu podjęcia dalszego zatrudnienia a dniem rozpoczęcia dalszego zatrudnienia. Apelujący podkreślał, iż uwzględnienie wniosku o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka K. W. pozwoli na pewniejsze ustalenie rzeczywistego dnia zgłoszenia przez ubezpieczonego swojego powrotu do pracy w celu podjęcia dalszego zatrudnienia w Stoczni (...) S.A. w G. (obecnie (...) S.A. w G.), z uwzględnieniem ustalenia również powodów różnicy pomiędzy dniem zgłoszenia powrotu do pracy w celu podjęcia dalszego zatrudnienia a dniem rozpoczęcia dalszego zatrudnienia.

Rekapitulując, do ustalonego przez organ rentowy łącznego stażu pracy ubezpieczonego wynoszącego 24 lata 11 miesięcy i 15 dni, doliczyć trzeba jeszcze okres przejściowy zaliczany do uprawnień związanych z zatrudnieniem pomiędzy odbywaniem zasadniczej służby wojskowej a powrotem do zakładu pracy w celu podjęcia dalszego zatrudnienia wynoszący 28 dni (od dnia 10.10.1978r. do dnia 06.11.1978r.). Daje to łącznie, po dokonanej korekcie, 25 lat i 13 dni ogólnego stażu pracy ubezpieczonego w rozumieniu ww. ustawy o emeryturach i rozporządzenia.

Ewentualnie, w przypadku ustalenia, że całego tego okresu nie można uznać za okres ubezpieczenia (okres składkowy), koniecznym jest ustalenie, że skoro ubezpieczony jednostkę wojskową opuścił dnia 09.10.1978r., to samo zgłoszenie do pracy celem jej ponownego świadczenia nastąpiło na pewno w przeciągu kilku dni, a więc najdalej licząc, zgłoszenie to nastąpiło dnia 20.10.1978r. A co za tym idzie, co najmniej okres od dnia 20.10.1978r. do dnia 06.11.1978r., tj. okres 18 dni, bezspornie winien być doliczony do sumarycznego stażu pracy ubezpieczonego, dając tym samym 25 lat i 3 dni ogólnego wymiaru stażu ubezpieczeniowego.

W ocenie apelującego wyrok Sądu pierwszej instancji powinien zostać zmieniony zgodnie z wnioskiem z pkt 2. petitum apelacji.

Sąd Apelacyjny dostrzegając potrzebę uzupełnienia materiału dowodowego, postanowieniem wydanym na rozprawie dnia 09 lutego 2015 roku dopuścił dowód z uzupełniającego przesłuchania ubezpieczonego K. Ś.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego K. Ś., jako niezasadna, nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd I instancji prawidłowo dokonał ustaleń faktycznych, istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, zastosował odpowiednie przepisy prawa materialnego oraz nie naruszył przepisów proceduralnych.

Istota sporu sprowadzała się do ustalenia czy ubezpieczony K. Ś. spełnia warunki z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013r. poz. 1440) w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r., w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) do przyznania emerytury w obniżonym wieku, a szczególnie art. 184 ust. 1 pkt 2) – czy na dzień 01 stycznia 1999r., posiadał 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

W ocenie Sądu odwoławczego, Sąd I instancji trafnie ocenił, iż decyzja ZUS z dnia 11 lutego 2015r., odpowiada prawu. Sąd Apelacyjny uznał za udowodnione, iż na dzień 01 stycznia 1999r., ubezpieczony legitymował się sumarycznym stażem pracy w wymiarze 24 lata, 11 miesięcy oraz 15 dni. Skarżący zarzucając naruszenie art. 106 ust. 1 w zw. z art. 108 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220), zmierzał do podważenia oceny prawnej, a w konsekwencji do zakwalifikowania ubezpieczonemu K. Ś. okresu pomiędzy zakończeniem odbywania zasadniczej służby wojskowej do momentu podjęcia dalszego zatrudnienia, do okresu stażu pracy.

Art. 106 ust. 1 (obecnie art. 120) ustawy o powszechnym obowiązku obrony PRL stanowi, że zakład pracy, który zatrudniał pracownika w dniu powołania do zasadniczej lub okresowej służby wojskowej, jest obowiązany zatrudnić go na poprzednio zajmowanym stanowisku lub na stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszerogowania osobistego, jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby pracownik zgłosił swój powrót do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia. Niezachowanie tego terminu powoduje wygaśnięcie stosunku pracy chyba, że niezachowanie terminu nastąpiło z przyczyn niezależnych od pracownika. Natomiast regulacja art. 108 ust. 3 stanowi, iż warunkiem wliczenia służby wojskowej do okresu zatrudnienia jest zachowanie terminów, o których mowa w art. 106 ust. 1 lub w art. 107 ust. 1.

Niesporne było, iż ubezpieczony K. Ś. odbywał służbę wojskową od dnia 28 października 1976 roku do dnia 09 października 1978 roku, natomiast zatrudnienie podjął w dniu 07 listopada 1978 roku. Okres służby wojskowej został uwzględniony do ogólnego stażu pracy ubezpieczonego. Nie istnieją jednakże przesłanki mogące prowadzić do zaliczenia okresu, pomiędzy dniem 09 października 1978 roku a dniem 07 listopada 1978 roku do stażu pracy. Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS enumeratywnie wymienia w art. 6, które okresy należy uznać za składkowe, a w art. 7, które okresy należy potraktować, jako nieskładkowe. Sąd Apelacyjny aprobuje pogląd wyrażony w wyroku SA w Katowicach z dnia 18 marca 2003r., sygn. akt I AUa 3079/02, iż termin 30 dni z art. 106 (obecnie art. 120) ustawy o powszechnym obowiązku obrony, jest terminem nieprzekraczalnym, w którym pracownik ma wyrazić wolę powrotu do pracy, ale nie może zostać zaliczony, jako okres składkowy, bądź nieskładkowy. Przepis

ten mówi wprost o zaliczeniu do uprawnień wynikających ze stosunku pracy jedynie okresu odbywania czynnej służby wojskowej.

Okres pomiędzy zakończeniem służby wojskowej a powrotem do pracy może zostać jedynie uznany za okres „instrukcyjny/przejsciowy”. Sąd odwoławczy podkreśla, iż interpretacja pod względem ubezpieczeniowym okresu 30 dni, pomiędzy zakończeniem pełnienia służby wojskowej a podjęciem pracy była już wielokrotnie rozpoznawana i w pełni aprobuje linię orzeczniczą wypracowaną i reprezentowaną przez orzeczenia m.in: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2012r., w sprawie II UK 125/11 (OSNP 2013/1-2/18, LEX nr 1157554), w którym Sąd Najwyższy jasno określił na tle analogicznego stanu faktycznego, iż: „Przewidziany w art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej trzydziestodniowy okres, w którym pracownik miał zgłosić powrót do pracy u pracodawcy zatrudniającego go przed służbą wojskową, nie jest ani okresem służby wojskowej, ani okresem pracy i nie podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia”; podobnie orzekł SA w K. w wyroku z dnia 18 marca 2003r., w sprawie I AUa 3709/02 (Biul. SAKa 2003/4/49). Sąd Apelacyjny nie dostrzegł, zatem potrzeby skierowania pytania prawnego do Sądu Najwyższego w celu dokonania wykładni prawnej tego okresu, o co wnosił na rozprawie w dniu 09 lutego 2015 roku pełnomocnik ubezpieczonego.

Sąd Apelacyjny stwierdza, iż okres czasu od zgłoszenia powrotu do pracy w celu podjęcia zatrudnienia do faktycznego rozpoczęcia pracy mógłby teoretycznie zostać uznany za pozostawanie ubezpieczonego K. Ś. w gotowości do pracy zgodnie z art. 81 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku – kodeks pracy (Dz. U. z 2014r. poz. 1502). Okres od zgłoszenia gotowości do pracy po zakończeniu zasadniczej służby wojskowej do dnia faktycznego podjęcia pracy, podlega wliczeniu do stażu ubezpieczeniowego, jako okres składkowy (por. wyrok SA w Białymstoku z dnia 05 października 2010r., III AUa 621/10). Niemniej, do stwierdzenia gotowości do pracy, ubezpieczony musiałby kumulatywnie wykazać: 1) zamiar wykonywania pracy, 2) faktyczną zdolność do jej świadczenia, 3) uzewnętrzną gotowość do jej wykonania, 4) pozostawanie w dyspozycji pracodawcy. O ile faktyczna zdolność do wykonywania pracy oraz zamiar jej wykonywania nie były sporne, o tyle szczególnie uzewnętrznienie gotowości do wykonywania pracy nie zostało przez K. Ś. wykazane, a to z kolei prowadziło do wniosku, iż ubezpieczony nie pozostawał w spornym okresie w dyspozycji pracodawcy. Uzewnętrznienie przez pracownika jego gotowości do wykonywania pracy powinno nastąpić poprzez zgłoszenie pracodawcy gotowości niezwłocznego jej podjęcia. Zgłoszenie to może nastąpić przez każde zachowanie pracownika objawiające w dostateczny sposób zamiar kontynuacji stosunku pracy, a więc może nastąpić zarówno pisemnie, ustnie, jak też przez każde inne zachowanie objawiające wolę pracownika wobec pracodawcy w dostateczny sposób w normalnym toku postępowania. K. Ś. nie zgłosił się do pracodawcy i, co za tym idzie, nie pozostawał do dnia 07 listopada 1978 roku w dyspozycji pracodawcy. Pracownik pozostający w dyspozycji pracodawcy, po zgłoszeniu pracodawcy gotowości do pracy, oczekuje na możliwość podjęcia pracy na terenie zakładu pracy lub w innym miejscu wskazanym przez pracodawcę, ewentualnie w miejscu wskazanym przez siebie i podanym pracodawcy.

Na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym w ramach przeprowadzonego dowodu z uzupełniającego przesłuchania ubezpieczonego, K. Ś. oświadczył, bowiem, że po powrocie ze służby wojskowej poszedł do zakładu pracy przywitać się z kolegami i spotkać się z brygadzystą K. W., którego skarżący nazywa (...), żeby zorientować się, jak wygląda sytuacja kadrowa na wydziale (...), na którym pracował przed rozpoczęciem służby wojskowej. (...) powiedział, że zakład pracy podlega reorganizacji, tworzona jest nowa ekipa/brygada do wydziału zajmującego się hydrauliką siłową, który to wydział zacznie działać w późniejszym okresie i żeby ubezpieczony wstrzymał się z podejmowaniem pracy, bo w nowym wydziale będą lepsze warunki finansowe. Na dotychczasowym stanowisku ubezpieczonego – montera nie było wówczas wolnych miejsc pracy, natomiast zapotrzebowanie na pracowników pojawiało się na wydziale hydrauliki siłowej, na stanowisku montera urządzeń i układów hydrauliczno – pneumatycznych (do którego to stanowiska musiałby się przyuczyć).

Po uzyskaniu tych informacji ubezpieczony mógł, zatem postąpić w dwojaki sposób. Mógł, albo udać się do kadr i zgłosić gotowość oraz wolę podjęcia zatrudnienia, bądź też postąpić za radą znajomego i oczekiwać na stworzenie nowej brygady, czyli de facto podjąć pracę później, lecz na korzystniejszych warunkach. Dokonując wyboru, wybrał wariant drugi – oczekiwania, w ramach przysługującego zgodnie z art. 106 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony PRL, przez okres do 30 dni. W takim wypadku jednakże uznać należało, że ubezpieczony nie zawiadomił

organu pracodawcy ani o zamiarze wykonywania pracy ani też nie uzewnętrzniał gotowości do wykonywania pracy, czyli nie można mówić o pozostawaniu w gotowości do pracy.

Brak jest podstaw do stwierdzenia, ażeby K. Ś. w jakikolwiek sposób poinformował wydział kadr lub inne stosowne organy pracodawcy – Stoczni (...) S.A. w G. o zakończeniu przed czasem służby wojskowej i woli podjęcia pracy. Nie można utożsamiać osoby zwierzchnika i kolegi – (...), do którego ubezpieczony zwrócił się po radę, jak postąpić w kwestii dalszej pracy, z pracodawcą bądź organem pracodawcy. Sąd Apelacyjny przyjął, zatem, iż ubezpieczony dokonał jedynie nieformalnych ustaleń z majstrami, mistrzami, brygadzystami – współpracownikami, co do dnia rozpoczęcia pracy na nowym stanowisku w dziale hydrauliki siłowej. Sam ubezpieczony podał także, iż dokumentacją kadrową związaną ze zmianą wydziału zajmowała się sekretarka. Ponadto istotnym jest, iż za okres przed podjęciem pracy na nowym stanowisku, ubezpieczony nie otrzymał wynagrodzenia.

Następnie należy podkreślić, iż w ocenie Sądu Apelacyjnego potrzeba przeprowadzenia dowodu z zeznań świadka K. W. – (...) istniała już podczas postępowania przed Sądem Okręgowym. Sąd odwoławczy podkreśla, iż strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Wniosek o przesłuchanie w charakterze świadka K. W. należało, zatem uznać za spóźniony, co prowadziło do jego oddalenia w trybie art. 381 k.p.c. Analogicznie należało potraktować stwierdzenie ubezpieczonego, korzystającego z pomocy profesjonalnego pełnomocnika, iż mógł dla rozwiania powstałych w sprawie wątpliwości powołać wielu świadków – współpracowników ze spornego okresu, czego jednak na właściwym etapie postępowania nie dokonał. Niewiarygodne są w ocenie Sądu argumenty, iż ubezpieczony nie wiedział, gdzie świadek zamieszkuje, jak miał na imię i nazwisko. Na rozprawie apelacyjnej ubezpieczony oświadczył, iż (...) zamieszkuje z ubezpieczonym w tym samym bloku, zaledwie „trzy klatki dalej”. Ustalenie imienia i nazwiska zwierzchnika, z którym ubezpieczony się kolegował i współpracował przez szereg lat nie powinno, zatem stanowić problemu na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego, zaś powoływane przeszkody, Sąd Apelacyjny uznał za niewiarygodne.

Zaliczeniu ubezpieczonemu K. Ś. do stażu pracy podlega, zatem definitywnie okres służby wojskowej, natomiast okres 30 dni, pomiędzy zakończeniem służby wojskowej, a podjęciem pracy w Stoczni (...) S.A. w G., jest okresem wyłącznie instrukcyjnym, podczas którego pracownik nie wykonywał pracy i okres ten pozostaje bez wpływu na sumaryczne ujęcie okresu składkowego i nieskładkowego ubezpieczonego.

Jedynie na marginesie Sąd Apelacyjny stwierdza, iż okres pracy świadczonej przez ubezpieczonego na rzecz (...) LTD., za pośrednictwem (...) Ltd., pozostawał także bez wpływu na ogół stażu pracy ubezpieczonego, gdyż, jak przyznano w apelacji, nie ma dowodów by K. Ś. w tym okresie opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Konkludując słusznie stwierdził Sąd I instancji, iż ubezpieczony K. Ś., zgłosił się do pracodawcy dnia 07 listopada 1978 roku i od tego dnia powinien być liczony ubezpieczonemu staż ubezpieczeniowy po zakończeniu odbywania służby wojskowej.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

SSA Lucyna Ramlo SSA Maciej Piankowski SSA Jerzy Andrzejewski